

โยชิเดะ มาซาโตะ: ชาบูโรยคูนิวเคลียร์ ผู้ปกป้องญี่ปุ่นจากการระเบิดของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์

ผศ.ประยูร เชื้อววัฒนภา

เมื่อ วันที่ 9
กรกฎาคมที่
ผ่านมา มีข่าวการเสียชีวิต
ของคุณโยชิเดะ
มาซาโตะ (Yoshida
Masao) อายุ 58 ปี
ไม่ว่าใครรู้จัก หรือสนใจ
จะรู้จักชายผู้นี้ แต่หากพูดถึง

วิศวกรผู้อำนวยการโรงไฟฟ้า

นิวเคลียร์ฟูกูชิมะ ในช่วงเกิดสึนามิ

ขนาดยักษ์ในญี่ปุ่นเมื่อเดือนมีนาคม ปี 2011

นายโยชิเดะ เป็นผู้ยื่นหยัดกับผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อควบคุมให้เตาปฏิกรณ์ที่กำลังหลอมละลายอย่างรวดเร็ว กลับสู่สภาวะที่มีเสถียรภาพขึ้น หลายคนคงเริ่มสนใจที่จะอ่านเรื่องราวของเขาขึ้นมากระมัง

อย่าหยุดการหล่อเย็นตามที่ผมสั่งการเป็นอันขาด

นายโยชิเดะ มาซาโตะ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ Tokyo Institute of Technology แล้วศึกษาต่อระดับปริญญาโทจากสถาบันเดียวกัน ในสาขาวิศวกรรมนิวเคลียร์ หลังจากนั้นเขาเข้าทำงานกับบริษัทพลังงานไฟฟ้าโตเกียว (Tokyo Electric Power Company หรือ TEPCO) ในปี 1979 ในบริษัท เขาได้รับการกล่าวขวัญ ยกย่องถึงความ “เก่งกาจ” “มีความเป็นผู้นำ” ขณะเดียวกัน เนื่องจากเขาเป็นหัวหน้าที่มีน้ำใจต่อลูกน้องได้บังคับบัญชา จึงได้รับการยอมรับและเชื่อมั่นจากระดับผู้ปฏิบัติงานอย่างสูง บุคลิกที่ไม่ถือตัวของเขา ทำให้เป็นที่รักของเพื่อนร่วมงาน และแม้กับบริษัทที่มารับช่วงงาน

นายโยชิเดะเข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ฟูกูชิมะในเดือนมิถุนายนปี 2010 เขาเป็นผู้บัญชาการ เพื่อหาวิธีควบคุมอุณหภูมิในเตาปฏิกรณ์ให้กลับสู่สภาวะที่มีเสถียรภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระเบิดขึ้น จุดประเด็นสำคัญในการหล่อเย็นเตาปฏิกรณ์ดังกล่าวก็คือการจะใช้ หรือไม่ใช้น้ำทะเล ดังคำสนทนาโต้ตอบระหว่างเขากับสำนักงานใหญ่ที่โตเกียวซึ่งมีการบันทึกไว้ดังนี้

สำนักงานใหญ่ เอน้ำทะเลเข้าไปหล่อเย็น
อย่างนั้น วัสดุอุปกรณ์ก็จะเป็นสนิม นำเสียดายมาก
นายโยชิเดะ จะให้ปรับไปใช้น้ำต่อนั้นนะทำไม่ได้หรอก
ขึ้นต้องมาปรับเปลี่ยนแหล่งน้ำสำหรับหล่อเย็น เราจะ
แก้ปัญหาไม่ทันกาล

本店「いきなり海水というの
は材料が腐ってもったいない」
吉田「いまから真水というのはい
です。水源を切り替えていたら時間がいく
らあってもたらない」

การสนทนาโต้ตอบกันดังกล่าว เกิดขึ้นในเวลา 07.00 เศษของวันที่ 12 มีนาคม 2011 อันเป็นวันที่สองหลังวิกฤติโรงไฟฟ้านิวเคลียร์อันเกิดจากคลื่นสึนามิขนาดยักษ์ ขณะนั้น น้ำสำหรับหล่อเย็นเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์หมดลงและนายโยชิเดะสั่งการให้ใช้น้ำทะเลเข้าทำการหล่อเย็นแทน

หลังจากนั้น ทางสำนักงานใหญ่ ก็มีคำสั่งให้หยุดการใช้
น้ำทะเลในการหล่อเย็น นายโยชิเดะกังวลว่า หากขึ้นทำตามคำสั่งของ
สำนักงานใหญ่เช่นนั้น จะยิ่งทำให้สถานการณ์เลวร้ายลงไปอีก เขา
จึงไม่ยอมทำตามคำสั่งนั้น โดยเขาสั่งการต่อลูกน้องว่า “**ต่อจากนี้ผม
จะสั่งการให้หยุดการหล่อเย็นด้วยน้ำทะเล แต่พวกคุณอย่าหยุดการ**

หล่อเย็นตามที่ผมสั่งการเป็นอันขาด"

สิ่งที่นายโยชิโตะตัดสินใจทำไปนั้น ในภายหลังได้รับการประเมินว่าเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องในการแก้ไขสถานการณ์วิกฤติ คุณโยชิโตะ กล่าวถึงการตัดสินใจในขณะนั้นว่า "พูดตามตรง สถานการณ์ในขณะนั้น มันเป็นเรื่องที่ว่าคนซึ่งต่อสู้อยู่หน้างาน จะเป็น หรือ จะตาย ในตอนนั้น หากหยุดหล่อเย็นตามคำสั่งงานใหญ่สั่งการไป อาจตายกันหมดก็ได้ นั่นคือความรู้สึกที่แท้จริงในขณะนั้น"

Dr.Michio Kaku นักนิวเคลียร์ฟิสิกส์ชาวสหรัฐฯ มีความเห็นว่าการตัดสินใจใช้น้ำทะเลเป็นวิธีการซึ่งช่วยป้องกัน ไม่ให้สถานการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้นไปอีก ทั้งนี้ เขาเห็นว่าการใช้น้ำทะเลจำนวนมากในการหล่อเย็น เป็นสิ่งเดียวที่สามารถหยุดไม่ให้แกนของเตาปฏิกรณ์ระเบิดและวิธีการนี้ ดูจะเป็นทางเลือกสุดท้ายที่เหลืออยู่

ผมมีความรู้สึกว่าคุณเอาชีวิตไม่รอดแล้ว

ในการให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 พ.ย. 2011 อันเป็นการให้สัมภาษณ์ครั้งแรกภายหลังเกิดอุบัติเหตุ นายโยชิโตะเล่าให้ฟังถึงสภาพจิตใจของตนในขณะเผชิญวิกฤติว่า "ในช่วงหนึ่งสัปดาห์ หลังจากเกิดเหตุในวันที่ 11 มี.ค. ผมมีความรู้สึกว่าคุณชีวิตไม่รอดแล้ว หลายต่อหลายครั้ง ภายในเตาปฏิกรณ์ปรมาณูอุณหภูมิขึ้นสูงจนเกิดการหลอมละลายอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งเราควบคุมอะไรไม่ได้เลย ทำให้ผมคิดว่า มันคงถึงจุดจบกันแล้ว"

นายโยชิโตะสามารถรวบรวมและฝึกพนักงานในโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เข้าด้วยกันและนำพนักงานเหล่านี้ ในการต่อสู้ที่ยาวนานและหนักหน่วง เพื่อควบคุมอุณหภูมิของเตาปฏิกรณ์ให้ลดลง อันเป็นการป้องกันการระเบิดในเตาปฏิกรณ์ขนาดใหญ่ ซึ่งหากเกิดขึ้นจริง จะนำไปตั้งที่อดีตนายยก คัง นาโอโตะ (Kan Naoto) เคยกล่าวไว้ว่า "โตเกียวก็อาจจะอยู่ไม่ได้" สภาพความยากลำบากการต่อสู้ป้องกันภัยพิบัติทางนิวเคลียร์ครั้งใหญ่ดังกล่าว สะท้อนออกมาได้จาก

คำพูดตอนหนึ่งที่นายโยชิโตะ ร้องขอต่อรัฐบาลว่า "ที่พวกเราทำกันอยู่ นี้ เป็นกลุ่มคนที่ทุ่มเทไม่ได้หลับไม่ได้นอนมาถึงหกวันเต็ม ขอช่วยสนับสนุนกำลังเพิ่มเติมให้ด้วยครับ"

เพื่อเข้าใจสถานการณ์และความรู้สึกในขณะนั้นของนายโยชิโตะ ขอหยิบเอาส่วนหนึ่งของคำให้สัมภาษณ์ของเขามาลง เพื่อเป็นการปิดท้าย รวมทั้งเป็นอุทาหรณ์สำหรับชาวไทย เพื่อให้เห็นถึงความรับผิดชอบที่ยอมต่อสู้จนถึงวินาทีสุดท้าย แม้อาจจะหมายถึงชีวิตของตนเองก็ตาม

คำถาม: จริงหรือไม่ที่มีข่าวว่ากันว่า ให้ทำการอพยพพนักงานออกจากโรงไฟฟ้าทั้งหมด ?

โยชิโตะ: เรื่องนี้ หากพูดไปแล้วก็จะยาวมาก สิ่งที่ผมคิดคำนึงอยู่ในขณะนั้น คือ ทำอย่างไรถึงจะทำให้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ 1 กลับมามีเสถียรภาพได้ดังเดิม ในสถานการณ์เช่นนั้น การที่พวกเราจะออกไปจากหน้านั้น ย่อมเป็นไปได้เด็ดขาด อย่างไรก็ตาม ชีวิตมนุษย์นั้นสำคัญยิ่ง ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการควบคุมอุบัติเหตุเพื่อให้นักลับสู่เสถียรภาพ เราก็ให้ gön ตัวออกไปหมด แต่สำหรับพนักงานซึ่งต้องทำหน้าที่ในกระบวนการหล่อเย็นเตาปฏิกรณ์ก็ดี หรือสนับสนุนกระบวนการดังกล่าว นั้น ย่อมไม่สามารถ gön ตัวออกไปได้ ทางสำนักงานใหญ่ก็ไม่เคยสั่งการ (ให้ gön ตัว) เช่นนั้น ตัวผมเองก็ไม่เคยคิดอะไรทำนองนั้น สิ่งที่น่าอนที่ที่สุด คือ สำนักงานใหญ่ไม่เคยสั่งการให้ gön พนักงานออกเลย

เอกสารประกอบ

<http://ja.wikipedia.org/wiki/%E5%90%89%E7%94%B0%E6%98%8C%E9%83%8E>

<http://www.j-cast.com/tv/2013/07/10179084.html>

<http://news.livedoor.com/article/detail/7845384/>

<http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-23251102>

<http://sitiheigakusume.cocolog-nifty.com/blog/2012/08/---7785.html>